

ЗАКОН ЗА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА

Обн., ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм., бр. 95 от 21.10.1997 г., бр. 90 от
15.10.1999 г., бр. 28 от
1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005
г., бр. 108 от
29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г.

- Глава първа
- ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ
- Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) С този закон се уреждат учредяването, устройството, управлението, дейността, имуществото, финансирането, издръжката и прекратяването на народните читалища.
- Чл. 2. (1) Народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.
- (2) Читалищата са юридически лица с нестопанска цел.

- Чл. 3. (1) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Целите на народните читалища са да задоволяват потребребностите на гражданите, свързани със:
 - 1. (**доп.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където осъществяват дейността си;
 - 2. запазване на обичаите и традициите на българския народ;
 - 3. разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
 - 4. възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
 - 5. (**нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) осигуряване на достъп до информация.
- (2) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) За постигане на целите по ал. 1 читалищата извършват основни дейности, като:
 - 1. (**доп.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) уреждане и поддържане на библиотеки, читални, фото-, фоно-, филмо- и видеотеки, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;
 - 2. развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
 - 3. (**изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове, кино- и видеопоказ, празненства, концерти, чествания и младежки дейности;
 - 4. събиране и разпространяване на знания за родния край;
 - 5. (**изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за културното наследство;

6. (**изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) предоставяне на компютърни и интернет услуги.
- (3) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Народните читалища могат да развиват и допълнителна стопанска дейност, свързана с предмета на основната им дейност, в съответствие с действащото законодателство, като използват приходите от нея за постигане на определените в устава им цели.
 - Народните читалища не разпределят печалба.
 - (4) (**Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Народните читалища нямат право да предоставят собствено или ползвано от тях имущество възмездно или безвъзмездно:
 - 1. за хазартни игри и нощни заведения;
 - 2. за дейност на нерегистрирани по Закона за вероизповеданията религиозни общности и юридически лица с нестопанска цел на такива общности;
 - 3. за постоянно ползване от политически партии и организации;
 - 4. на председателя, секретаря, членовете на настоятелството и проверителната комисия и на членовете на техните семейства.

- Чл. 4. (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Народните читалища могат да се сдружават за постигане на своите цели, за провеждане на съвместни дейности и инициативи при условията и по реда на този закон.
- (2) Читалищните сдружения нямат право да управляват и да се разпореждат с имуществото на народните читалища, които са техни членове.
- Чл. 4а. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Читалищните сдружения:
 - 1. съдействат за постигане целите на народните читалища;
 - 2. разработват насоките за развитие на народните читалища, които са техни членове;
 - 3. защитават интересите на своите членове и ги представляват пред държавните и общинските органи;
 - 4. организират инициативи, като: фестивали, събори, тържества и други.
- Чл. 4б. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Министърът на културата съдейства за развитието на читалищното дело, подпомага и подкрепя народните читалища, като:
 - 1. предоставя методическа помощ по тяхната дейност;
 - 2. анализира състоянието и дейността им с помощта на областните и общинските администрации;
 - 3. обявява публично проектите от международните дарителски програми;
 - 4. създава публичен регистър с база данни на хартиен и електронен носител на регистрираните читалища и читалищни сдружения;
 - 5. може да възлага на читалищните сдружения изпълнението на държавни задачи, свързани с читалищното дело, като ги подкрепя финансово.

- Чл. 4в. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Съюзът на народните читалища е национално представителната организация на читалищата, която се основава на принципа на взаимопомощ и осъществява дейността си в обществена полза. Той не е политическа или синдикална организация и е неутрален към вероизповеданията.
- (2) Съюзът на народните читалища:
 - 1. съдейства за постигане целите на читалищата;
 - 2. защитава интересите на своите членове и ги представява пред държавните и общинските органи;
 - 3. организира национални читалищни инициативи, като: фестивали, събори, тържества и други.
- (3) Съюзът на народните читалища няма право да управлява и да се разпорежда с имуществото на читалищата, които са негови членове.
- Чл. 5. (1) (**Изм.** и доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Към министъра на културата се създава Национален съвет по читалищно дело като експертно-консултативен орган. В него участват представители на Министерството на културата, Министерството на образованието и науката, Министерството на финансите, Съюз на народните читалища, Дирекцията по вероизповеданията, Националната библиотека "Св. св. Кирил и Методий", творчески съюзи, както и дейци на науката и културата. Националният съвет по читалищно дело подпомага министъра на културата в изпълнението на функциите и задачите по чл. 4б.
- (2) Устройството и дейността на Националния съвет по читалищно дело се регламентират с правилник, утвърден от министъра на културата.
- Чл. 6. (1) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Министърът на културата наблюдава, обобщава ежегодно, подпомага и подкрепя дейността на читалищата.
- (2) (Отм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.).
- Чл. 7. (Отм. - ДВ, бр. 90 от 1999 г.).

- Глава втора
- УЧРЕДЯВАНЕ НА ЧИТАЛИЩА, ЧИТАЛИЩНИ СДРУЖЕНИЯ И НА СЪЮЗА НА НАРОДНИТЕ
- ЧИТАЛИЩА
- (Загл. **изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.)
- Чл. 8. (1) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Читалище могат да учредят най-малко 50 дееспособни физически лица за селата и 150 - за градовете, които вземат решение на учредително събрание.
- (2) Учредителното събрание приема устава на читалището и избира неговите органи.
- Уставът
- урежда:
 - 1. наименованието;
 - 2. седалището;
 - 3. целите;
 - 4. източниците на финансиране;
 - 5. органите на управление и контрол, техните правомощия, начина на избирането им, реда за свикването им и за вземане на решения;
 - 6. начина за приемане на членове и прекратяване на членството, както и реда за определяне на членския внос.
- (3) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Читалищата могат да откриват клонове в близки квартали, жилищни райони и села, в които няма други читалища.

- Чл. 9. (1) Читалището придобива качеството на юридическо лице с вписването му в регистъра за организациите с нестопанска цел на окръжния съд, в чийто район е седалището на читалището.
- (2) (**Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Действията на учредителите, извършени от името на народното читалище до деня на вписването, пораждаат права и задължения само за лицата, които са ги извършили. Лицата, сключили сделките, отговарят солидарно за поетите задължения.
- (3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Вписването на читалищата в регистъра на окръжния съд се извършва без такси по писмена молба от настоятелството, към която се прилагат:
 - 1. протоколът от учредителното събрание;
 - 2. уставът на читалището, подписан от учредителите;
 - 3. нотариално заверен образец от подписа на лицето, представляващо читалището, и валидният
 - печат на читалището.
- (4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) В регистъра се вписват:
 - 1. наименованието и седалището на читалището и източникът на първоначалното му финансиране;
 - 2. уставът;
 - 3. имената на членовете на настоятелството и на проверителната комисия на читалището;
 - 4. името и длъжността на лицето, което представлява читалището;
 - 5. настъпилите промени по т. 1 - 4.

- (5) (**Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Наименованието на народното читалище трябва да не въвежда в заблуждение и да не накърнява добрите нрави. То се изписва на български език. Към наименованието на читалището се добавя годината на неговото първоначално създаване.
- (6) (**Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Седалището на читалището е населеното място, където се намира неговото управление. Адресът на читалището е адресът на неговото управление.
- (7) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Всяка промяна в обстоятелствата по ал. 4 трябва да бъде заявена в 14-дневен срок от възникването ѝ.
- (8) (**Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Народните читалища могат да кандидатстват за държавна и/или общинска субсидия след изтичането на едногодишен срок от вписването в регистъра по чл. 10.

- Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Читалищното сдружение се учредява на общо събрание от делегати, избрани от общите събрания на съответните читалища, като всеки делегат може да представлява само едно читалище.
- (2) Общото събрание на делегатите приема решение за учредяване, устав на читалищното сдружение и избира неговите управителни и контролни органи.
- (3) Читалищно сдружение се регистрира от съответния окръжен съд без такси по писмено заявление от избрания управителен орган, към което се прилагат:
 - 1. протоколът от общото събрание за учредяване на сдружението;
 - 2. пълномощните на делегатите за учредителното събрание;
 - 3. уставът, подписан от учредителите;
 - 4. трите имена, постоянните адреси и нотариално заверени образци от подписите на лицата, които представляват сдружението.
- (4) За читалищното сдружение се прилагат съответно и изискванията на чл. 9, ал. 5 и 6.
- (5) В регистъра се вписват:
 - 1. наименованието и седалището на читалищното сдружение;
 - 2. уставът;
 - 3. имената на членовете на управителните и контролните органи на читалищното сдружение;
 - 4. името и длъжността на лицето, което представлява сдружението;

- Чл. 9б. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Съюзът на народните читалища провежда конгрес, на който присъстват делегати, представляващи не по-малко от две трети от народните читалища, вписани в регистъра по чл. 10. Всеки делегат може да представлява не повече от 5 читалища. На конгреса се приема устав на съюза и се избира председател с мнозинство от половината плюс един от присъстващите.
- (2) Конгрес се провежда на всеки три години. Конгресът избира председател на Съюза на народните читалища, управителен и контролен орган и приема програмните документи за дейността на съюза.
- (3) Съюзът на народните читалища се регистрира по този закон от Софийския градски съд без такси по писмено заявление от избрания управителен орган, към което се прилагат:
 - 1. уставът;
 - 2. пълномощните на лицата, участващи в конгреса;
 - 3. лицата, които представляват съюза - трите имена, единен граждански номер, постоянен адрес;
 - 4. образци от подписите на председателя и членовете на управителния и контролния орган.
- (4) В регистъра се вписват:
 - 1. наименованието и седалището на Съюза на народните читалища;
 - 2. уставът;
 - 3. имената на членовете на управителните и контролните органи;

- Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Към министъра на културата се води публичен регистър на народните читалища и читалищните сдружения.
- (2) В регистъра по ал. 1 се вписват:
 - 1. наименованието на читалището или читалищното сдружение;
 - 2. седалището на читалището или читалищното сдружение и източникът на първоначалното му финансиране;
 - 3. клоновете на читалището;
 - 4. името на лицето, което представлява читалището или читалищното сдружение;
 - 5. ЕИК по БУЛСТАТ;
 - 6. настъпилите промени по т. 1 - 5.
- (3) Всяко читалищно настоятелство или управителен орган на сдружение в 7-дневен срок от вписването на читалището или читалищното сдружение в съдебния регистър подава заявление за вписване в регистъра по ал. 1. Към заявлението се прилагат данните по ал. 2, уставът на читалището или читалищното сдружение, а за сдруженията - и списък с членуващите в тях читалища.
- (4) Министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице издава
 - удостоверение за вписване в регистъра по ал. 1 и уведомява служебно за това кмета на общината, където се намира седалището на читалището или читалищното сдружение.
- (5) На читалищата, които не са вписани в регистъра по ал. 1, не се предоставят субсидии от държавния и общинския бюджет, както и държавно и общинско имущество за ползване.

- Глава трета
- УПРАВЛЕНИЕ
- Чл. 11. (1) Членовете на читалището са индивидуални, колективни и почетни.
- (2) Индивидуалните членове са български граждани. Те биват действителни и спомагателни:
 - 1. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) действителните членове са лица, навършили 18 години, които участват в дейността на читалището, редовно плащат членски внос и имат право да избират и да бъдат избирани;
 - 2. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) спомагателните членове са лица до 18 години, които нямат право да избират и да бъдат избирани; те имат право на съвещателен глас.
- (3) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Колективните членове съдействат за осъществяване целите на читалищата, подпомагат дейностите, поддържането и обогатяването на материалната база и имат право на един глас в общото събрание. Колективни членове могат да бъдат:
 - 1. професионални организации;
 - 2. стопански организации;
 - 3. търговски дружества;
 - 4. кооперации и сдружения;
 - 5. културно-просветни и любителски клубове и творчески колективи.
- (4) Почетни членове могат да бъдат български и чужди граждани с изключителни заслуги за читалището.

- Чл. 12. Органи на читалището са общото събрание, настоятелството и проверителната комисия.
- Чл. 13. (1) Върховен орган на читалището е общото събрание.
- (2) Общото събрание на читалището се състои от всички членове на читалището, имащи право на глас.
- Чл. 14. (1) Общото събрание:
 - 1. изменя и допълва устава;
 - 2. избира и освобождава членовете на настоятелството, проверителната комисия и председателя;
 - 3. приема вътрешните актове, необходими за организацията на дейността на читалището;
 - 4. изключва членове на читалището;
 - 5. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) определя основни насоки на дейността на читалището;
 - 6. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) взема решение за членуване или за прекратяване на членството в читалищно сдружение;
 - 7. приема бюджета на читалището;
 - 8. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) приема годишния отчет до 30 март на следващата година;
 - 9. определя размера на членския внос;
 - 10. отменя решения на органите на читалището;
 - 11. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) взема решения за откриване на клонове на читалището след съгласуване с общината;
 - 12. взема решение за прекратяване на читалището;
 - 13. взема решение за отнасяне до съда на незаконосъобразни действия на ръководството или отделни читалищни членове.
- (2) Решенията на общото събрание са задължителни за другите органи на читалището.

- Чл. 15. (1) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Редовно общо събрание на читалището се свиква от настоятелството най-малко веднъж годишно. Извънредно общо събрание може да бъде свикано по решение на настоятелството, по искане на проверителната комисия или на една трета от членовете на читалището с право на глас. При отказ на настоятелството да свика извънредно общо събрание, до 15 дни от постъпването на искането проверителната комисия или една трета от членовете на читалището с право на глас могат да свикат извънредно общо събрание от свое име.
- (2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Поканата за събрание трябва да съдържа дневния ред, датата, часа и мястото на провеждането му и кой го свиква. Тя трябва да бъде получена срещу подпис или връчена не по-късно от 7 дни преди датата на провеждането. В същия срок на вратата на читалището и на други общодостъпни места в общината, където е дейността на читалището, трябва да бъде залепена поканата за събранието.
- (3) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Общото събрание е законно, ако присъстват най-малко половината от имащите право на глас членове на читалището. При липса на кворум събранието се отлага с един час. Тогава събранието е законно, ако на него присъстват не по-малко от една трета от членовете при редовно общо събрание и не по-малко от половината плюс един от членовете при извънредно общо събрание.
- (4) Решенията по чл. 14, ал. 1, т. 1, 4, 10, 11 и 12 се вземат с мнозинство най-малко две трети от всички членове. Останалите решения се вземат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове

- (6) (**Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Искът се предявява в едномесечен срок от узнаването на решението, но не по-късно от една година от датата на вземане на решението.
- (7) (**Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Прокурорът може да иска от окръжния съд по седалището на читалището да отмени решение на общото събрание, което противоречи на закона или устава, в едномесечен срок от узнаване на решението, но не по-късно от една година от датата на вземане на
 - решението.
- Чл. 16. (1) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Изпълнителен орган на читалището е настоятелството, което се състои най-малко от трима членове, избрани за срок до 3 години. Същите да нямат роднински връзки по права и съребрена линия до четвърта степен.
- (2) Настоятелството:
 - 1. свиква общото събрание;
 - 2. осигурява изпълнението на решенията на общото събрание;
 - 3. подготвя и внася в общото събрание проект за бюджет на читалището и утвърждава щата му;
 - 4. подготвя и внася в общото събрание отчет за дейността на читалището;
 - 5. назначава секретаря на читалището и утвърждава длъжностната му характеристика.
- (3) Настоятелството взема решение с мнозинство повече от половината на членовете си.

- Чл. 17. (1) Председателят на читалището е член на настоятелството и се избира от общото събрание за срок до 3 години.
- (2) Председателят:
 - 1. организира дейността на читалището съобразно закона, устава и решенията на общото събрание;
 - 2. представява читалището;
 - 3. свиква и ръководи заседанията на настоятелството и председателства общото събрание;
 - 4. (отм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.);
 - 5. отчита дейността си пред настоятелството;
 - 6. сключва и прекратява трудовите договори със служителите съобразно бюджета на читалището и въз основа решение на настоятелството.

- Чл. 17а. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Секретарят на читалището:
- 1. организира изпълнението на решенията на настоятелството, включително решенията за изпълнението на бюджета;
- 2. организира текущата основна и допълнителна дейност;
- 3. отговаря за работата на щатния и хонорувания персонал;
- 4. представява читалището заедно и поотделно с председателя.
- (2) Секретарят не може да е в роднински връзки с членовете на настоятелството и на проверителната комисия по права и по съребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг/съпруга на председателя на читалището.
- Чл. 18. (1) Проверителната комисия се състои най-малко от трима членове, избрани за срок до 3 години.
- (2) (**Доп.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Членове на проверителната комисия не могат да бъдат лица, които са в трудовоправни отношения с читалището или са роднини на членове на настоятелството, на председателя или на секретаря по права линия, съпрузи, братя, сестри и роднини по сватовствоот първа степен.
- (3) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Проверителната комисия осъществява контрол върху дейността на настоятелството, председателя и секретаря на читалището по спазване на закона, устава и решенията на общото събрание.
- (4) При констатирани нарушения проверителната комисия уведомява общото събрание на читалището, а при данни за извършено престъпление - и органите на прокуратурата.

- Чл. 19. (**Доп.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Не могат да бъдат избирани за членове на настоятелството и на проверителната комисия, и за секретари, лица, които са осъждани на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ характер.
- Чл. 19а. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Членовете на настоятелството, включително председателят и секретарят, подават декларации за конфликт на интереси при условията и по реда на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси. Декларациите се обявяват на интернет страницата на съответното читалище.

- Глава четвърта
- ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИРАНЕ
- Чл. 20. Имуществото на читалището се състои от право на собственост и от други вещни права, вземания, ценни книжа, други права и задължения.
- Чл. 21. Читалищата набират средства от следните източници:
 - 1. членски внос;
 - 2. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) културно-просветна и информационна дейност;
 - 3. субсидия от държавния и общинските бюджети;
 - 4. наеми от движимо и недвижимо имущество;
 - 5. дарения и завещания;
 - 6. други приходи.

- Чл. 22. (1) (Предишен текст на чл. 22 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Предложенията за годишната субсидия за читалищата по общини, нормативите и механизмът за нейното разпределяне се разработват от Министерството на културата съгласувано с областните администрации и общините.
- (2) **(Нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) С решение на общинския съвет читалищата могат да се финансират допълнително над определената по ал. 1 субсидия със средства от собствените приходи на общината.
- (3) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Гласуваната от общинския съвет субсидия за народните читалища, определена на основата на нормативи и по реда на ал. 2, не може да се отклонява от общината за други цели.
- Чл. 23. (1) Предвидените по държавния и общинския бюджет средства за читалищна дейност се разпределят между читалищата от комисия с участието на представител на съответната община, на всяко читалище от общината и се предоставят на читалищата за самостоятелно управление.
- (2) При недостиг на средства за ремонта и поддръжката на читалищна сграда средствата се осигуряват от общинския съвет.
- (3) **(Отм.** - ДВ, бр. 90 от 1999 г.).

- Чл. 24. (1) Читалищата не могат да отчуждават недвижими вещи и да учредяват ипотека върху тях.
- (2) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Движими вещи могат да бъдат отчуждавани, залагани, бракувани или заменени с подоброкачествени само по решение на настоятелството.
- Чл. 25. Недвижимото и движимото имущество, собственост на читалищата, както и приходите от него не подлежат на принудително изпълнение освен за вземания, произтичащи от трудови правоотношения.
- Чл. 26. (1) Читалищното настоятелство изготвя годишния отчет за приходите и разходите, който се приема от общото събрание.
- (2) Отчетът за изразходваните от бюджета средства се представя в общината, на чиято територия се намира читалището.
- Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Председателите на народните читалища на територията на съответната община ежегодно в срок до 10 ноември представят на кмета предложения за своята дейност през следващата година.
- (2) Кметът на общината внася направените предложения в общинския съвет, който приема годишна програма за развитие на читалищната дейност в съответната община.
- (3) Програмата по ал. 2 се изпълнява от читалищата въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с кмета на общината.
- (4) Председателят на читалището представя ежегодно до 31 март пред кмета на общината и общинския съвет доклад за

- Глава пета
- ПРЕКРАТЯВАНЕ
- Чл. 27. (1) Читалището може да бъде прекратено по решение на общото събрание, вписано в регистъра на окръжния съд. То може да бъде прекратено с ликвидация или по решение на окръжния
- съд, ако:
- 1. дейността му противоречи на закона, устава и добрите нрави;
- 2. имуществото му не се използва според целите и предмета на дейността на читалището;
- 3. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) е налице трайна невъзможност читалището да действа или не развива дейност за период две години; в тези случаи министърът на културата изпраща сигнал до прокурора за констатирана липса на дейност на читалище; 4.
- 4. (**нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) не е учредено по законния ред;
- 5. (**нова** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) е обявено в несъстоятелност.
- (2) (**Изм.** и доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Прекратяването на читалището по решение на окръжния
- съд може да бъде постановено по искане на прокурора, направено самостоятелно или след подаден сигнал от министъра на културата

- Чл. 28. (1) (**Отм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.).
- (2) (**Изм.** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Читалищното сдружение, в което е членувало прекратеното читалище, не може да претендира за разпределянето на имуществото на това читалище.
- Чл. 29. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) При прекратяване на читалищно сдружение се прилагат съответно чл. 27 и 28.
- Чл. 30. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) За неуредените в този закон случаи се прилага Законът за юридическите лица с нестопанска цел.

- Глава шеста (Нова - ДВ, бр. 42 от 2009 г.)
- АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
- Чл. 31. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Председател и/или секретар на читалище, който предостави
- имущество в нарушение на чл. 3, ал. 4, се наказва с глоба в размер от 500 до 1000 лв. и с лишаване
- от право да заема изборна длъжност в читалището за срок 5 години.
- Чл. 32. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Председател на читалище или представляващ читалищно
- сдружение, който не заяви вписване в регистъра на читалищата или читалищните сдружения в
- срока по чл. 10, ал. 3, се наказва с глоба от 150 до 300 лв.
- Чл. 33. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Председател на читалище, който не представи доклад за
- изпълнението на читалищните дейности и за изразходваните от бюджета средства в срока по чл.
- 26а, ал. 4, се наказва с глоба от 150 до 300 лв.

- Чл. 34. (**Нов** - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) Нарушенията се установяват с актове на:
 - 1. оправомощени от министъра на културата длъжностни лица - за нарушения по чл. 32;
 - 2. кмета на съответната община или оправомощени от него длъжностни лица - за нарушенията по чл. 31 и 33.
- (2) Наказателните постановления се издават от министъра на културата или от оправомощен от него заместник-министър, съответно от кмета на общината.
- (3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.
- (4) Събраните глоби за нарушения по чл. 32 се внасят в Национален фонд "Култура".

- **ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА**
- **(Нова - ДВ, бр. 42 от 2009 г.)**
- § 1. **(Нов - ДВ, бр. 42 от 2009 г.)** "Вероизповедание" и "религиозна общност" по смисъла на този закон са понятията по § 1, т. 1 и 2 от Закона за вероизповеданията.
- **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**
- § 2. (Предишен § 1 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Наредбата-закон за народните читалища (обн., ДВ, бр. 142 от 1945 г.; попр., бр. 152 от 1945 г., бр. 59 от 1996 г.) се отменя.
- § 3. (Предишен § 2 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1997 г.) Съществуващите народни читалища се регистрират по този закон в срок до 31 декември 1997 г., като представят:
 - 1. протокол от общото събрание, свикано след влизането на закона в сила;
 - 2. устав;
 - 3. нотариално заверен образец от подписа на лицето, представляващо читалището, и валидния
- печат на читалището.
- (2) Броят на членовете на общото събрание трябва да съответства на изискванията на чл. 8, ал.1.
- § 4. (Предишен § 3 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) (1) На народните читалища по реда на Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост безвъзмездно се отстъпва право на ползване върху сградите и другите недвижими имоти, предоставени им до влизане в сила на този закон от държавата и общинските органи за читалищни нужди.
- (2) Правото на ползване се погасява с прекратяването на читалището.

- § 5. (Предишен § 4 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Възстановява се собствеността на читалищата върху всички имоти, включително и земеделски земи, отнети за държавна и общинска нужда независимо от основанията. Възстановяването на правото на собственост върху земеделски земи и въвеждането във владение се извършват по реда на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи.
- § 6. (Предишен § 5 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) С влизането на този закон в сила на неоземлените читалища безплатно се предоставя за ползване 50 декара земя от общинския поземлен фонд, ако има такъв.
 - § 7. (Отм. - ДВ, бр. 108 от 2006 г., предишен § 6 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.).
 - § 8. (Предишен § 7 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) В Закона за местните данъци и такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; попр., бр. 10 от 1952 г.; изм. и доп., бр. 12 и 104 от 1954 г., бр. 91 от 1957 г., бр. 13 от 1958 г., бр. 57 и 89 от 1959 г., бр. 21 и 91 от 1960 г.; ДВ, бр. 85 от 1963 г., бр. 1 и 52 от 1965 г., бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 102 от 1977 г., бр. 88 от 1978 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 99 от 1981 г., бр. 55 от 1984 г., бр. 73 от 1987 г., бр. 33 и 97 от 1988 г., бр. 21 и 30 от 1990 г., бр. 82 от 1991 г., бр. 59 от 1993 г., бр. 40 и 87 от 1995 г., бр. 14 от 1996 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 20, 37 и 58 от 1996 г. - Решение № 9 на Конституционния съд от 1996 г.) се правят следните допълнения:
 - 1. В чл. 6, буква "м" накрая се добавят думите "и на читалищата".
 - 2. В чл. 41а, ал. 1 се създава буква "в":
 - "в) дарения в полза на народните читалища."
 - § 9. (Предишен § 8 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Изпълнението на закона се възлага на министъра на културата.

- **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за туризма**
- (ДВ, бр. 28 от 2005 г., в сила от 1.04.2005 г.)
- § 14. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за закрила и развитие на културата, Закона за народната просвета, Закона за народните читалища, Закона за паметниците на културата и музеите, Закона за професионалното образование и обучение и Закона за филмовата
- индустрия, издадени от или съвместно с министъра на културата преди влизането в сила на този закон, запазват действието си.
-
- § 20. Навсякъде в Закона за народните читалища (обн., ДВ, бр. 89 от 1996 г.; изм., бр. 95 от 1997 г., бр. 90 от 1999 г.) думите "министърът на културата", "министъра на културата" и "Министерството на културата" се заменят съответно с "министърът на културата и туризма",
- "министъра на културата и туризма" и "Министерството на културата и туризма".
-

- **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за туризма**
- **(ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 25.11.2005 г.)**
-
- **§ 69. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за закрила и развитие на културата, Закона за народната просвета, Закона за народните читалища, Закона за паметниците на културата и музеите, Закона за професионалното образование и обучение и Закона за филмовата индустрия, издадени от или съвместно с министъра на културата и туризма преди влизането в сила**
- **на този закон, запазват действието си.**
-
- **§ 72. В Закона за народните читалища (обн., ДВ, бр. 89 от 1996 г.; изм., бр. 95 от 1997 г., бр. 90**
- **от 1999 г. и бр. 28 от 2005 г.) навсякъде думите "министърът на културата и туризма", "министъра на културата и туризма" и "Министерството на културата и туризма" се заменят съответно с "министърът на културата", "министъра на културата" и "Министерството на културата".**

- **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за народните читалища (ДВ, бр. 42 от 2009 г.)**
- **§ 31. В срок три месеца от влизането в сила на този закон министърът на културата утвърждава правилника по чл. 5, ал. 2.**
- **§ 32. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон съществуващият управителен орган на Съюза на народните читалища свиква конгреса на Съюза на народните читалища за избор на органите по чл. 9б, ал. 2.**
- **(2) Ако в срока по ал. 1 не бъде свикан конгрес, той се свиква от министъра на културата в едномесечен срок.**
- **§ 33. Съюзът на народните читалища е правопримемник на Общия съюз на народните читалища, създаден през 1911 г.**
- **§ 34. В едногодишен срок от влизането в сила на този закон регистрираните читалища и читалищни сдружения привеждат уставите си в съответствие с изискванията му.**
-
.....

- **НОВАТА ПРАВНА РАМКА**
- **НА БЪЛГАРСКИТЕ ЧИТАЛИЩА**
- **Въпроси и отговори**
- **Кои са новите моменти в правната уредба на българските читалища?**
- **Измененията и допълненията на Закона за народните читалища (ЗНЧ),**
- **обнародвани в Държавен вестник брой 42 от 5 юни 2009 година са**
- **най-съществените като съдържание и обем от приемането на закона**
- **през 1996 година до настоящия момент.**

НОВИТЕ МОМЕНТИ В ПРАВНАТА УРЕДБА

- По-важните насоки в измененията на правната рамка са следните:
- - цели и дейност на народните читалища;
- - право на сдружаване на народните читалища;
- - функции и задачи на държавата спрямо народните читалища;
- - учредяване и регистрация на народните читалища;
- - членове и управление на народните читалища;
- - имущество и финансиране на народните читалища;
- - прекратяване на народните читалища и
- - други изменения в правния режим.

ИЗМЕНЕНИЯТА В ЦЕЛИТЕ И ДЕЙНОСТТА

- **Добавя нови сфери от общественения живот, в които те могат да си поставят цели,**
- **каквито са:**
- **- социалната и образователната дейност в населеното място**
- **осигуряването на достъп до информация.**

ИЗМЕНЕНИЯТА В ОСНОВНИТЕ ДЕЙНОСТИ

- създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;
- предоставяне на компютърни и интернет услуги;
- създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за
- културното наследство;

Стопанска дейност

- допълнителна стопанска дейност
- чрез извършването на основните дейности, така както са уредени в закона и
- - чрез извършването на допълнителна стопанска дейност, свързана с предмета на основната им дейност.
- да бъде допълнителна
- да е свързана с предмета на основната им дейност.
- в съответствие с действащото законодателство.
- да използват приходите от стопанската дейност за постигане на определените в устава им цели и им забранява да разпределят печалба.

Ползване имуществото на народните читалища

- българските читалища нямат право възмездно или безвъзмездно да предоставят притежавано или ползвано от тях движимо или недвижимо имущество за определени дейности и определени лица:
 - 1. за хазартни игри и нощни заведения;
 - 2. за дейност на нерегистрирани по Закона за вероизповеданията религиозни общности и юридически лица с нестопанска цел на такива общности;
 - 3. за постоянно ползване от политически партии и организации;
 - 4. на председателя, секретаря, членовете на настоятелството и проверителната комисия и на членовете на техните семейства.

функциите и задачите на държавата спрямо народните читалища

- Ежегодно да обобщава, подпомага и подкрепя дейността на читалищата.
- Възможността министърът на културата правото му да подава сигнал до прокурора

Учредяване на народните читалища

- изменение в минимално изискуемия брой дееспособни физически лица
- читалище могат да учредят
- най-малко 50 дееспособни физически лица за селата и 150 дееспособни физически лица - за градовете

2 етапа - учредяване и регистрация

- Учредяване - процедура
- определен минимален брой дееспособни физически лица изразяват воля за създаването на читалището, дефинират неговите цели, определят дейността му, неговите органи, приемат съответните вътрешноорганизационни актове и се съгласяват по всички онези обстоятелства,
- които следва да се заявят пред съответния териториално компетентен съд за вписване. Регистрацията е процедурата, при която подлежащите на вписване обстоятелства се заявяват за вписване. Нейната успешна
- реализация приключва със съдебно решение за регистрация на читалището, от който момент то възниква като самостоятелно юридическо
- лице.

Учредително събрание

- . Едно такова събрание задължително
- включва следните две решения:
 - 1. За учредяването на народно читалище с определени цели;
 - 2. За приемане на Устав на читалището.

- 1. наименованието и своята „година на раждане, седалището на читалището и източникът на първоначалното му финансиране;
- 2. уставът;
- 3. имената на членовете на настоятелството и на проверителната комисия на читалището;
- 4. името и длъжността на лицето, което представлява читалището;
- 5. настъпилите промени в горните обстоятелства, за които е запазен досега действалия задължителен срок за заявяването им, който е 14 дни

Административна регистрация

- Регистърът се води вече от министъра на културата, той е публичен и съдържа база данни на хартиен и електронен носител на читалищата и на читалищните сдружения.
- Вписването на промените в обстоятелствата, който е 7-дневен и започва да тече от вписването на читалището или читалищното сдружение в съдебния регистър.
- - заявление за вписване на
- промените носят читалищното настоятелство, респективно управителния орган на читалищното сдружение. Към заявлението се прилагат
- устава на читалището или читалищното сдружение, както и списък на членуващите читалища за читалищните сдружения.
- Вписаните в регистъра читалища и читалищни сдружения получават удостоверение

- на читалищата, които не са вписани в регистъра не се предоставят субсидии
- от държавния и общинския бюджет, както и държавно и общинско
- имущество за ползване
- вписаните в регистъра народни читалища могат да кандидатстват за държавна и/или общинска субсидия след изтичането на едногодишен срок от вписването им;

Членовете на народните читалища

- действителните членове – лица, навършили 18 г.
- задължението на индивидуалните действителни членове на читалището да участват в неговата дейност
- прекратяване на членството - системното неизпълнение на задължението за участие в дейността на читалището, наред
- с невнасянето на членски внос, вече представлява самостоятелно основание за прекратяване на членството в читалището поради отпадане.

спомагателните членове

- лица до 18 години нямат право
- да избират и да бъдат избирани в органите на читалището

Правната уредба на органите на народните читалища

- **Общо събрание, Настоятелство и Проверителна комисия**
- **функциите и задълженията на секретаря на читалището, който продължава да бъде назначаем длъжност избирана от Настоятелството**
- **Общото събрание определя основните насоки на дейността;**

- **ОС за приемане на годишния**
- **отчет на читалището, законът е добавил указание за срока, до който това трябва да стане, който е до 30 март на следващата година.**

извънредно общо събрание

- **Настоятелството да свика, до 15 дни от постъпването на искането**
Проверителната комисия или една трета от членовете на читалището с право на глас могат да свикат извънредно общо събрание от свое име;

- **Поканата за свикване на ОС има**
- **същото съдържание както досега, но тя следва да бъде получена**
- **срещу подпис или връчена на членовете на читалището;**

- при липса на кворум събранието се
- отлага с един час, след което то се счита за законно, ако на него
- присъстват минимум една трета от членовете при редовно общо
- събрание или минимум половината плюс един от членовете при
- извънредно общо събрание.

- Две трети от членовете на Общото
- събрание могат да предявят иск пред Окръжния съд по седалище
- на читалището за отмяна на решение на Общото събрание, ако то противоречи на закона или устава. Искът за отмяна следва да се предяви в едномесечен срок от узнаването на решението, чиято отмяна се иска, но не по-късно от една година от датата на неговото вземане;

Настоятелствата, председателите, секретарите и проверителните комисии

- Изпълнителен орган, вместо досегашното - ръководен орган
- председателя на читалището е свързана с отпадане на правомощието той да ръководи текущата дейност на читалището.
- Секретарят на читалището
- 1. организира изпълнението на решенията на Настоятелството, включително решенията за изпълнението на бюджета;
- 2. организира текущата основна и допълнителна дейност;
- 3. отговаря за работата на щатния и хонорувания персонал;
- 4. представява читалището заедно и поотделно с председателя.
- Секретарят не може да е в роднински връзки с членовете на Настоятелството и на Проверителната комисия
- Проверителната комисия осъществява контрол и върху дейността на секретаря на читалището по спазване на закона, устава и решенията на Общото събрание.

Разкриване на конфликт на интереси

- **Настоятелството, Председателя и Секретаря на читалищата да**
- **подават декларации при условията и по реда на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси. Според изискванията на ЗНЧ, декларациите се обявяват на интернет страницата на съответното читалище.**

- **Председателя, членовете на Настоятелството и членовете на Проверителната комисия няма пречка да получават възнаграждение но да бъде предвидено в устава или**
- **в друг вътрешен организационен акт на читалището;**

Имуществото и финансирането на народните читалища

- Необходимо е изрично решение на Настоятелството;
- по решение на съответния общински съвет читалищата да могат да получават и допълнителна субсидия;

Финансиране, планиране и отчитане на дейността им

- **Годишна програма**
- **1. Председателите на народните читалища на територията на съответната община ежегодно, в срок до 10 ноември представят на кмета предложения за своята дейност през следващата година;**
- **2. Кметът на общината внася направените предложения в общинския съвет, който приема годишна програма за развитие на читалищната дейност в съответната община;**
- **3. Програмата се изпълнява от читалищата въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с кмета на общината;**
- **4. Председателите на читалищата представят ежегодно до 31 март пред кмета на общината и общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности в изпълнение на годишната програма и за изразходваните от бюджета средства през предходната година;**

- 5. Докладите на читалищата на територията на една община се обсъждат от общинския съвет на първото открито заседание след 31 март с участието на представителите на съответните народни читалища - вносители на докладите;
- 6. На база на докладите за дейността и изразходваните средства за предходната година на читалищата и на основата на предложенията им за тяхната дейността през следващата година се създава годишната програма за развитие на читалищната дейност за следващата година;

Прекратяването на народните читалища

- **нови 3 основания, които са следните:**
- **1. когато читалището не развива дейност за период от две години;**
- **2. когато не е учредено по законния ред;**
- **3. когато е обявено в несъстоятелност;**

Административно-наказателна отговорност

- 1. председател и/или секретар на читалище, който предостави имущество в нарушение на забраните предвидени в ЗНЧ се наказва с глоба в размер от 500 до 1000 лв. и с лишаване от право да заема изборна длъжност в читалището за срок 5 години;
- 2. председател на читалище или представляващ читалищно сдружение, който не заяви за вписване в публичния регистър, воден към министъра на културата предвидените в закона обстоятелствата в 7-дневния срок от тяхното вписване в съда се наказва с глоба от 150 до 300 лв.

- **3. председател на читалище, който не представи доклад за изпълнението на читалищните дейности и за изразходваните от бюджета средства в предвидения по закона срок до 31 март, се наказва с глоба от 150 до 300 лв;**
- **Описаните нарушения се установяват с акт за установяване на административно нарушение, издаден от:**
 - **1. оправомощени от министъра на културата длъжностни лица в случаите на непредставяне за вписване на обстоятелства в публичния регистър на народните читалища и читалищните сдружения, воден към министъра на културата;**
 - **2. кмета на съответната община или оправомощени от него длъжностни лица – за останалите нарушения.**
- **Наказателните постановления се издават от министъра на културата или от оправомощен от него заместник-министър, съответно от кмета на общината;**

Устав

- В едногодишен срок от влизането в сила на последните изменения на закона регистрираните читалища и читалищни сдружения привеждат уставите си в съответствие с неговите изисквания
- Всички читалища и читалищни съюзи, регистрирани преди тези изменения на закона са задължени да приведат уставите си в съответствие с неговите изисквания в срок най-късно до 9 юни 2010 г.
-

заварените от новия ЗНЧ

читалища

- **нови прагове за минимален брой учредители на читалище**, поставени с последните изменения, които са най-малко 50 дееспособни физически лица за селата и минимум 150 такива лица - за градовете.
- **Второ**, читалищата могат да ревизират своите цели като добавят към досега заложените в техните устави и следните:
 - - **развитие и обогатяване на социалната и образователната дейност в населеното място, където осъществяват дейността си;**
 - - **осигуряване на достъп до информация.**

- **Трето**, заварените народни читалища е препоръчително да **допълнят**
- **своите основни дейности**, заложен в уставите им със следните:
 - - създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;
 - - младежки дейности и
 - - предоставяне на компютърни и интернет услуги.
- **Четвърто**, задължително е тези от тях, които имат желание да извършват допълнителна стопанска дейност **изрично да запишат това, че могат да извършват такава дейност**, като тук се препоръчва да бъде записан по общ начин и предметът на допълнителната стопанска дейност, която ще бъде извършвана;

- Пето, там където техните досегашни устави говорят за филиали,
- следва да бъде направена промяна, като новите разпоредби следва да
- използват термина клонове.
- Шесто, наименованието на всяко читалище след измененията на
- закона, трябва да не е заблуждаващо, да не противоречи на морала
- и да съдържа годината на неговото първоначално създаване,

- **Седмо, уставната уредба на членовете при заварените читалища следва да бъде съобразена със закона, като бъде предвидено, че:**
- **- действителните членове** са лица, навършили 18 години, които участват в дейността на читалището, редовно плащат членски внос и имат право да избират и да бъдат избирани;
- **- спомагателните членове** са лица до 18 години, които нямат право да избират и да бъдат избирани; те имат право на съвещателен глас;

- Осмо, правомощията на Общото събрание на читалището следва да бъдат коригирани, според новите правила на закона, като бъде
- записано, че то:
- - **определя** (вместо приема) основни насоки на дейността на читалището;
- - взема решение за членуване или за прекратяване на членството в **читалищно сдружение** (вместо читалищен съюз);
- - приема годишния отчет, с уточнение на срока за това
- **до 30 март на следващата година.**

- **Девето**, правилата за свикване на извънредно общо събрание, с новите възможности това да бъде направено от Проверителната комисия или една трета от членовете на читалището с право на глас могат да бъдат заложени в устава;
- **Десето**, уставно уредената процедура за връчване на покана за предстоящо общо събрание и за начина на неговото оповестяване, както и правилата за провеждане на общо събрание, при условията на падащ кворум също следва да бъдат изменени;

- **Единадесето**, в устава на едно заварено от новия ЗНЧ читалище, ако неговото **Настоятелство** е квалифицирано като ръководен орган, това
- следва да бъде променено на **изпълнителен орган**. Освен това, в устава може ясно да бъдат разписани **правомощията на секретаря на читалището**, така както това е направено от закона;
- **Дванадесето**, ако уставът на едно заварено читалище съдържа **забрани за определени лица да участват в органи на читалището или да имат определени родствени връзки с други лица от органите му**,
- тази уредба следва да бъде ревизирана съобразно новите разпоредби на ЗНЧ.

- **Тринадесето**, в случай че досегашния устав регламентира **източниците за набиране на средства**, читалището може да ги допълни, като прибави и **информационната дейност**. Това важи и при наличието в досегашния устав на забрани за отчуждаване и залагане на движими вещи на читалището, която сега може да бъде допълнена със **забрана за бракуването им или замяната им с подоброкачествени**, които могат да става само по решение на настоятелството;
- **Четиринадесето**, към досегашните уставно уредени **права и задължения на председателите на читалищата**, може да бъде добавено новото важно задължение ежегодно в срок до **10 ноември** да **представят на кмета съответната община предложения за своята дейност през следващата година**;

- **Петнадесето**, задължително е заварените от новия ЗНЧ читалища
- при промяната в своите устави да включат **разпоредби, посочващи ликвидатора или начина за неговото определяне при производство по ликвидация**, както и получателя или правила, правещи определяем **получателя на тяхното имущество, останало след удовлетворяването на кредиторите** им в рамките на производството по ликвидация;
- По отношение на **заварените от закона читалищни съюзи**, всички те, с изключение на Съюзът на народните читалища, който е определен като национално представителна организация на читалищата, следва да се пререгистрират като **читалищни сдружения**, при спазване на новите изисквания на ЗНЧ и правилата на ЗЮЛНЦ;

- **За да станат факт описаните изменения и допълнения на устава, следва да бъде свикано общо събрание, при спазване на новите правила за свикване, връчване на покана и оповестяване на заседанието, включително ако се налага и по новите норми уреждащи падащия кворум. Броят на членовете на това общо събрание следва да отговаря на изискванията за минимален брой учредители за народно читалище, поставени от новия ЗНЧ. На заседанието на Общото събрание следва да бъдат обсъдени всички описани по-горе изменения в правната уредба, които е задължително или препоръчително да бъдат приети като изменения и допълнения в устава. Това заседание следва да приключи с приемането на пълен текст на нов устав на читалището, който да се подчинява на всички посочени разпоредби на новия ЗНЧ;**

- В 14-дневен срок от заседанието на общото събрание за промяна на устава и не по-късно от 9 юни 2010 г. Настоятелството на съответното читалище, респективно управителният орган на читалищното сдружение следва да представи в съответния **териториално компетентен Окръжен съд** писмена молба за вписване на промените, към която
- се прилагат:
 - 1. протоколът от проведеното общо събрание;
 - 2. измененият и допълнен устав на читалището, подписан от учредителите;
 - 3. нотариално заверен образец от подписа на лицето, представляващо читалището, и валидният печат на читалището;
- Читалищните сдружения представят пред компетентния Окръжен съд за вписване: 1. протоколът от общото събрание на сдружението; 2. пълномощните на делегатите за учредителното събрание; 3. уставът, подписан от учредителите; 4. трите имена, постоянните адреси и нотариално заверени образци от подписите на лицата, които представляват сдружението

- **В 7-дневен срок** от получаването на съдебното решение Настоятелството на читалището, съответно управителният орган на читалищното сдружение следва да подаде заявление за **вписване на настъпилите**
- **промени в публичния регистър на народните читалища и читалищните сдружения, воден към министъра на културата;**

- **Заварени от новия ЗНЧ народни читалища и читалищни съюзи, които не преведат своите устави в съответствие със закона в предвидения от него срок:**
- **Тези организации няма да прекратят своето съществуване автоматично. Те ще продължат да съществуват като юридически лица, но ще бъдат квалифицирани като народно читалище или читалищен съюз, които не са учредени по законния ред, което е основание за стартиране на процедура за тяхното прекратяване.**
- **Неспазването на закона за привеждане на уставите на заварените читалища и читалищни съюзи съответствие с изискванията му ще представлява и основание за отказ за вписването на тези организации в публичния регистър към министъра на културата.**
- **Те ще бъдат лишени от възможността да получават субсидии от държавния и общинския бюджет, както и държавно и общинско имущество за ползване. На практика тези организации ще са лишени от възможността да извършват по-нататъшна читалищна дейност.**